

Hoven M van den & Kole J (red.). *Even stilstaan. Beroepsethiek in de jeugdzorg.* Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2015. 136 blz. ISBN: 9789088505058. Prijs: € 19.90.

Wat is dit boek niet? Het is geen boek voor iemand die graag zou willen weten hoe de beroepsethiek van jeugdzorgprofessionals door de tijd heen is geëvolueerd. Het is geen boek waarin verslag wordt gedaan van onderzoek naar hoe jeugdzorgprofessionals omgaan met ethische dilemma's of waarin wordt getheoretiseerd over de verschillen tussen jeugdzorgpro-

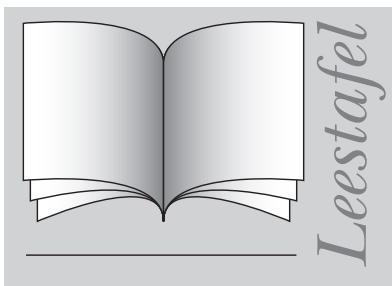
professionals en andere hele of halve professionals. Het is geen boek dat aanknopingspunten biedt voor reflectie op de nieuwe positie van jeugdzorgmedewerkers onder het regime van de nieuwe Jeugdwet en de participatiemaatschappij. Dat had ik allemaal wel een beetje gehoopt toen ik beloofde deze bundel te recenseren. Dat viel dus een beetje tegen. Gelukkig bevat het boek wel een flink aantal verwijzingen naar publicaties die mogelijk wel ingaan op de onderwerpen waar ik benieuwd naar was.

Wat is het boek wel? Het is een werkboek. Het biedt basale uitleg voor medewerkers in de jeugdzorg (gedragswetenschappers, groepsleiders, gezinsvoogden enzovoort) die aan de slag willen met ethiek. Basale uitleg van ethische benaderingen (deontologie versus gevolgen ethiek, zorgethiek), manieren om ethiek te bedrijven: moreel beraad, de Socratische methode, stappenplannen en 'gereedschap voor kleine klussen' (lunch met een ethisch dilemma, eigen broodjes meenemen). Het biedt interessante casuïstiek: wel of niet uit huis

plaatsen van een kind als ouders onmachtig zijn maar niet evident kwalijk bezig zijn; wel of geen behandeling starten bij een kind als de gescheiden ouders het daar niet over eens zijn; wel of niet meegaan met de voorkeur van ouders om hun uit huis geplaatste tienerdochter vroom islamitisch onderricht te geven. Het biedt interviews met mensen die met ethiek of met ethische dilemma's in de jeugdzorg te maken hebben.

En het leest als een website: met categorieën, icoontjes waar je op kunt klikken en met hyperlinks voor mensen zoals ik, die eigenlijk een ander boek hadden willen lezen. Leuk dus, voor mensen in de jeugdzorg die snel aan de slag willen met ethiek.

Prof. dr. Margo Trappenburg, bijzonder hoogleraar 'Grondslagen van het Maatschappelijk Werk' aan de Universiteit voor Humanistiek en universitair hoofddocent Bestuurs- en Organisationswetenschappen aan de Universiteit Utrecht.

O'Keefe Aptowicz I. *Dokter Mütters Medische Mirakels.* Amsterdam: Arbeiderspers, 2015. 387 blz. ISBN: 9789029539333. Prijs: € 21,99

Thomas Dent Mütter was in het begin van de 19^e eeuw een bijzonder arts. Hij was vriendelijk, toegankelijk voor zijn patiënten en hij behandelde hen als medemens en niet, zoals de meeste van zijn collegae, als een interessant ziektegeval. Hij had aandacht voor hun leed en pijn, gebruikte sinds 1846 etherverdoving, en opereerde patiënten om hun kwaliteit van leven te verbeteren (bijvoorbeeld door de vrouw te

opereren die door huidcontracturen haar hoofd niet meer kon draaien). Voorafgaand aan een college groette de vriendelijke arts zijn studenten, iets wat zijn meeste collegae met grote ego's absurd vonden. Hij kleepte zich excentriek. Deze reputatie bracht vele patiënten ertoe ver te reizen om door de arts behandeld te worden. Toch is dit allemaal niet waarmee Mütter, die al op 47-jarige leeftijd overleed, herinnerd wordt. Thomas Mütter heeft vooral bekendheid gekregen om zijn fantastische collectie zeer bijzondere medische en anatomische preparaten, die tot op de dag van vandaag te bewonderen is in het Mütter Museum in Philadelphia. Verder wisten we niet heel veel van de excentrieke arts. Een alomvattende biografie van de bijzondere arts bestond nog niet, vooral om reden dat er weinig primaire bronnen bewaard zijn gebleven. Verrassend was het daarom dat in september 2014 een lijvige biografie verscheen van de Amerikaanse schrijfster en poëet Cristin O'Keefe Aptowicz (geboren 1978). Een zeer lezenswaardig document

waarin het leven van Mütter in de tijdgeest is geplaatst. Een goede Nederlandse vertaling van het boek verscheen in 2015 bij de Arbeiderspers. Ik vond het een page-turner. Een vraag die lang bij mij bleef hangen was: 'Wat had Mütter nog allemaal meer kunnen doen als hij niet zo jong was overleden?'. Het boek is een terecht en eerlijk eerbetoon aan een van de opmerkelijkste figuren uit de geschiedenis van de Amerikaanse chirurgie.

Bij een verblijf in Philadelphia is een bezoek aan het museum eigenlijk verplicht. Er is, buiten de collectie van Thomas Mütter, nog een andere reden om het Mütter Museum te bezoeken. Het is het enige museum ter wereld waar het publiek stukjes van de hersenen van Albert Einstein kan bekijken.

Dr Erwin J.O. Kompanje, klinisch ethicus, Erasmus MC Universitair Medische Centrum Rotterdam, Afdeling Intensive Care Volwassenen en Afdeling Ethiek en filosofie van de geneeskunde